

O Europskoj uniji kroz ljudska prava, kvalitetu demokracije i vladavinu prava

Ova brošura pripremljena je uz
financijsku potporu Europske unije

Kuća ljudskih prava Zagreb
Selska cesta 112c, 10000 Zagreb
Tel: +385 1 6413 710
Fax: +385 1 4662 606
www.kucajljudskihprava.hr

Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj
Trg žrtava fašizma 6, 10000 Zagreb
Tel: + 385 1 4895 500
Fax: + 385 1 4896 555
www.delhrv.ec.europa.eu

Informacijski centar Europske unije
Trg žrtava fašizma 6
10000 Zagreb
Hrvatska
Telefon: + 385 1 45 00 110
E-mail: info@euic.hr
www.delhrv.ec.europa.eu

O Europskoj uniji kroz ljudska prava, kvalitetu demokracije i vladavinu prava

O Europskoj uniji kroz ljudska prava,
kvalitetu demokracije i vladavinu prava

Izdavač Kuća ljudskih prava, Selska cesta 112 a/c, 10000 Zagreb

Za izdavače Romić&Sarnavka

Urednice Marija Kukec i Milana Romić

Lektura i korektura Đino Đivanović

Dizajn i prijelom Gordana Golik, Norma International

Tisak Kerschhoffset d.o.o.

Naklada 1000

Ova brošura dio je projekta 1000 ZA-ŠTO O EU - informiranje građana o rezultatima pregovora i utjecajima pristupnog procesa na njihov svakodnevni život koji je financiran sredstvima Europske unije, Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Grada Zagreba, a provode ga Kuća ljudskih prava i partnerske organizacije.

Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost Kuće ljudskih prava i partnerskih organizacija i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije.

Zagreb, studeni 2012.

CIP zapis...

ISBN:

UVODNIK	9
PITANJA GRAĐANA	15
O PLATFORMI 112	41
ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE O EUROPSKOJ UNIJI	59

UVODNIK

Brošura 'O Europskoj uniji kroz ljudska prava, kvalitetu demokracije i vladavinu prava' nastala je kao završna aktivnost projekta 1000 ZA-ŠTO O EU - informiranje građana o rezultatima pregovora i utjecajima pristupnog procesa na njihov svakodnevni život financiranom kroz sredstva Europske unije (IPA INFO 2010). Ovim projektom pokušalo se unaprijediti znanje građana i građanki Republike Hrvatske o samoj Europskoj uniji, rezultatima pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom te utjecajima koji pristupni procesi imaju na svakodnevicu građana u RH. Kuća ljudskih prava Zagreb i partnerske organizacije GONG, Udruga za razvoj radijskih programa Radio mreža, Kapital Net d.o.o., Centar za mirovne studije, BaBe! – Budi aktivna. Budi emancipiran., Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Srpski demokratski forum, Transparency International Hrvatske i Građanski odbor za ljudska prava zajedničkim su snagama proizvele raznoliki informacijski sadržaj, naravno uz veliku pomoć aktivnih građana i građanki koji su svojim pitanjima i komentarima sukreirali sadržaj projektnih aktivnosti.

Brošura je podijeljena u tri dijela. Prvi dio predstavlja izbor najzanimljivijih pitanja građana i građanki o Europskoj uniji i ljudskim pravima, kvaliteti demokracije i vladavini prava koji su emitirani u sklopu jednogminutnih radijskih emisija na Radio mreži. Budući da su Kuća ljudskih prava i partnerske organizacije u svom radu posvećene promoviranju i zaštiti ljudskih prava, demokracije i vladavine prava, ne čudi da smo od ukupno 350 emitiranih emisija, odlučili suziti izbor na 48 koje se bave ovim temama*. Drugi dio ove brošure odnosi se na rad zagovaračke koalicije organizacija civilnog društva Platforma 112 – Za Hrvatsku vladavine prava, koja je nastala na temelju jednogodišnjeg intenzivnog, organiziranog praćenja pregovora u poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava tijekom 2011. godine, u svrhu ukazivanja na izazove u provedbi reformi od presudnog značaja za zaštitu ljudskih prava. Jedan od najvećih izazova za Platformu 112 kao nacionalnu zagovaračku koaliciju primarno usmjerenu na rad Vlade svakako je komunikaci-

* Emisije možete poslušati na web stranici Kuće ljudskih prava: kucaljudskihprava.hr/tekstovi/1000-za-sto-o-eu-na-radio-netu.

ja s građanima i lokalnim zajednicama. Bez pritiska na institucije vlasti u pogledu demokratskih standarda i reformi, svi pozitivni pomaci postignuti u pristupnom razdoblju neće biti održivi. Zbog toga ovdje predočavamo samo neke od brojnih zagovaračkih aktivnosti Platforme 112, u nadi da će nam se zainteresirani građani obratiti. Treći dio brošure predstavlja svojevrsni dodatak za one koji žele znati više o Europskoj uniji, bilo kroz dodatana čitanja publikacija, brošura i letaka o Europskoj uniji nastalih od strane partnerskih organizacija civilnog društva, bilo kroz informiranje o članicama Platforme 112 ili o institucijama Republike Hrvatske koje su uključene u pregovaračke procese.

U ime projektnog tima,

Milana Romić
Kuća ljudskih prava

PITANJA GRAĐANA

Mogu li građani i građanke Hrvatske u Europskoj uniji tražiti posao i raditi u bilo kojoj državi članici?

Kako se država priprema za život u multikulturalnoj zajednici? Koliko su za njega spremni hrvatski građani?

Hoće li Europska unija nametnuti Hrvatskoj stvarno poštovanje ljudskih prava, bilo da se radi o manjinama, seksualnim manjinama ili rodno-spolnoj ravnopravnosti?

EU I LJUDSKA PRAVA

13

Sloboda kretanja radnika jedna je od četiri temeljne slobode jedinstvenog tržišta EU-a. No, u slučaju zemalja koje su pristupile Europskoj uniji 2004., odnosno 2007., svaka je država članica mogla uvesti privremeno ograničenje u pristupu tržištu rada, odnosno razdoblje tijekom kojeg su građani tih zemalja još uvijek trebali radnu dozvolu za države koje su uvele to ograničenje. Najduže razdoblje tijekom kojeg su države članice mogle ograničiti pristup svojem tržištu rada iznosilo je sedam godina. U zadnjem proširenju jedino su Austrija i Njemačka odlučile zadržati prijelazno razdoblje od sedam godina dok su ostale države članice ili u potpunosti otvorile svoje tržište rada, ili su to napravile nakon dvije odnosno pet godina nakon ulaska tih država u EU.

Hrvatska je u proteklih nekoliko godina učinila velike korake kako bi unutar vlastite države usvojila zakone te educirala građane za poštivanje raznolikosti i prava manjinskih zajednica. Brojni programi upućeni su posebno djeci i mladima koje se kroz programe obrazovanja za ljudska prava uči životu u multikulturalnoj zajednici. Oni koji znaju cijeniti i ponositi se različitostima u vlastitoj sredini znati će isto tako poštovati različitosti kada postanu članovi veće zajednice. Hrvatski građani zasigurno su već danas spremni prihvatiti sve izazove koje će pred njih postaviti život u Europskoj uniji.

Europska unija ima povelju o temeljnim pravima koja je sastavni dio Lisabonskog ugovora i kao takva je obvezujuća za sve članice. Svaki zakon koji Unija predlaže ili provodi mora poštivati prava iz Povelje koja uključuje ravnopravnost pred zakonom i zaštitu od diskriminacije na temelju spola, godina, religije, invalidnosti ili seksualne orijentacije, zaštitu osobnih podataka, pravo na azil, te važna socijalna prava kao što su zaštita od nezakonitog otkaza i pristup socijalnom osiguranju. Unija je za projekte zaštite ljudskih prava od 2007. do 2013. osigurala više od milijardu eura. Također financira i

Na koji se način Europska unija odnosno Hrvatska bore protiv diskriminacije u društvu?

Mene zanima kakvo je stanje u Europskoj Uniji po pitanju istospolnih brakova. Znači, priznaju li sve države članice registrirano partnerstvo istospolnih parova?

Kad Hrvatska postane članica EU-a, kome se ja kao njezin građanin mogu obratiti u slučaju kršenja ljudskih prava i što takva prava podrazumijevaju?

četvrtinu proračuna od 743 milijuna eura kojima raspolaže Program za zapošljavanje i socijalnu solidarnost PROGRESS.

Ta se borba događa na više razina. Najvidljivija je pravna razina gdje je EU kroz svoje direktive zabranila diskriminaciju temeljem šest osnova: spol, rasa i etnicitet, invaliditet, seksualna orijentacija, dob i vjersko uvjerenje. Unija najviše napora ulaže u suzbijanje diskriminacije pri zapošljavanju i u radnim odnosima, a potom slijede socijalno osiguranje, pružanja usluga i obrazovanje. Hrvatska ima jači pravni okvir zaštite od diskriminacije koji građane štiti od diskriminacije na 17 osnova i u 9 područja. Osim pravnog pristupa, EU ulaže i značajna sredstva u osvještavanje javnosti o pogubnosti diskriminacije i edukaciju različitih skupina (suci, odvjetnici, državni odvjetnici, građani, organizacije civilnog društva, mediji, poslodavci i sl.) o suzbijanju diskriminacije. Te programe provodi kroz program PROGRESS, o čemu se više može doznati na stranicama Unije.

Registrirano partnerstvo koje dozvoljava ozakonjenje veze dviju istospolnih osoba priznato je u sljedećim državama članicama EU-a: Austriji, Češkoj, Danskoj, Njemačkoj, Finskoj, Francuskoj, Irskoj, Luksemburgu, Mađarskoj, Sloveniji i Ujedinjenoj Kraljevini. Prava i obveze koje proizlaze iz registriranog partnerstva ili braka ne tumače se jednako u svim članicama EU-a. Znači, odgovor na slušateljično pitanje je ne, ne priznaju sve države članice registrirano partnerstvo istospolnih parova.

Ukoliko osoba smatrate da su Vam povrijeđena Vaša ljudska prava, najprije se treba obratiti domaćim sudovima. Nakon što završi postupak pred domaćim sudovima, sve do najvišeg nadležnog suda, građanin se po dobivanju konačne odluke u roku od šest mjeseci do godine dana može obratiti Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu koji, iako nije institucija EU-a, predstavlja instituciju kojoj se građani EU-a mogu obratiti u slučaju kršenja ljudskih prava. U podnošenju tužbe građanima mogu pomoći odvjetnici ili udruge koje se bave zaštitom ljudskih prava.

Zanima me što sve ubraja u ljudska prava?

17

U ljudska prava se ubrajaju: pravo na život, zabrana mučenja, ropstva i prisilnog rada, pravo na slobodu i sigurnost, uključivši i prava koja se imaju prilikom uhićenja, pravo na pošteno suđenje, zabrana suđenja za djela koja nisu kvalificirana kao kažnjiva u zakonima, pravo na privatnici obiteljski život, slobodu mišljenja, vjeroispovijest, okupljanje i udruživanje, pravo na brak, zabrana diskriminacije na bilo kojoj osnovi i smanjivanje ljudskih prava u vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja, ograničenje političke djelatnosti stranaca i zabrana zlouporabe prava.

Kada iduće godine uđemo u Uniju, hoće li nam školarine biti veće odnosno, hoće li školovanje djece biti skuplje?

Ulazak i punopravno članstvo Hrvatske ne bi trebalo utjecati na troškove obrazovanja. Preporuka je da se u Europskoj uniji povećaju ulaganja u obrazovanje i znanost. To, naravno, ne znači da će obrazovanje biti skuplje krajnjim korisnicima, nego da će biti kvalitetnije i dostupnije svim građanima.

Kada 1. srpnja postanemo konačno članica EU, hoću li moći živjeti i raditi u bilo kojoj članici neograničeno?

Hrvatski će se građani moći slobodno zaposliti u zemljama Unije bez posebnih odobrenja ili radnih dozvola, osim u onim zemljama koje odluče zadržati postojeća ograničenja u svojim nacionalnim pravima najduže u razdoblju od dvije, pet ili sedam godina. Za one države koje zadrže takva ograničenja, Hrvatska će također moći primijeniti istovrsna ograničenja, tako da ni njihovi građani neće moći raditi u Hrvatskoj.

Hoće li se kao i do sada naknada za tjelesno oštećenje isplaćivati po hrvatskom zakonu, kad postanemo punopravna članica Europske unije? Molim vas da mi dodatno pojašnjete ako je odgovor ne?

Odgovor je: Da, naknada za tjelesno oštećenje isplaćivat će se, kao i do sada, po hrvatskom zakonu. Treba reći da se pojedina socijalna statusna pitanja nisu bila predmetom pregovora RH s EU.

Hoću li nakon ulaska u Europsku uniju znati tko su stvarni vlasnici medija u Hrvatskoj?

Što se tiče standarda Unije, oni ne propisuju razinu i načine ostvarivanja transparentnosti vlasništva nad medijima – dakle, radi se o politikama koje su većinom u nadležnosti samih zemalja članica. Međutim, podaci o vlasništvu nad medijima u Hrvatskoj dostupni su hrvatskim institucijama te je stoga na njima da osiguraju javnosti da pristupi tim informacijama od javnog interesa. Naime, prošlogodišnje izmjene Zakon o medijima i Zakona o elektroničkim medijima, koje su dobile konsenzualnu podršku u Hrvatskom saboru, obavezuju nakladnike da do kraja svake kalendarske godine dostave ovjerene preslike isprava o stjecanju dionica ili udjela u nakladniku – u suprotnom im prijeti kazna do milijun kuna. Nadležne institucije su Hrvatska gospodarska komora i Vijeće za elektroničke medije, kojima se svaki građanin može obratiti, te na temelju Zakona o medijima i Zakona o pravu na pristup informacijama, zatražiti podatke o tome tko su vlasnici medija u Hrvatskoj.

Je li Europska unija regulirala transparentnost vlasništva u medijima ili možemo očekivati još veći kaos?

Unija je brojnim zakonskim mjerama nastojala urediti područje tržišnog natjecanja u medijima na horizontalnoj i vertikalnoj razini, kao i putem raznih regulativa i zakonskih obveza utjecati na zaštitu pluralizma medija. Međutim, medijske politike i dalje u značajnoj mjeri ovisne o samim državama članicama, te je stoga na Hrvatskoj, njenim institucijama i aktivnim građanima da osiguraju provedbu zakona koji bi trebali sprečavati i rješavati kaotične situacije. Treba imati na umu da je regulacija medija samo dijelom ovisna o zakonima, dok se brojna pitanja ipak trebaju rješavati samoregulacijom. Uz proaktivniju ulogu institucija poput Pučkog pravobranitelja, u ovom području velika očekivanja postoje i prema organizacijama koje okupljaju nakladnike i novinare, tako da se nakon osam godina pregovaranja medijskih poslodavaca i sindikata konačno potpiše Kolektivni ugovor, te da se ojača provođenje pravila novinarske struke i poštivanje etičkih kodeksa u redakcijama.

Kad Hrvatske postane punopravna članica Europske unije, što će se dogoditi sa pravnim položajem vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj?

Pojasnite mi, molim Vas, to upućivanje peticije EU parlamentu ?

Što znači imati GRAĐANSTVO EUROPSKE UNIJE?

Što je to europska građanska inicijativa?

Člankom 40. Ustava Republike Hrvatske iz 1990. godine jamči se sloboda savjesti i vjeroispovijedi i slobodno javno očitovanje vjere ili drugog uvjerenja, a člankom 41. određeno je da su sve vjerske zajednice jednake pred zakonom i odvojene od države. Vjerske zajednice slobodne su, u skladu sa zakonom, javno obavljati vjerske obrede, osnivati škole, učilišta, druge zavode, socijalne i dobrotvorne ustanove te upravljati njima, a u svojoj djelatnosti uživaju zaštitu i pomoć države.

Svaka osoba koja živi u nekoj od država Unije ima pravo uputiti peticiju Europskom parlamentu. To je još jedna važna poveznica između institucija Unije i javnosti. No, svakako će vam dobro doći i informacija da se možete obratiti i pučkom pravobranitelju – Ombudsmanu. Njega imenuje Europski parlament, a mandat mu traje do isteka mandata Parlamenta. On može ispitivati pritužbe protiv institucija i tijela EU-a. Pritužbu može uputiti svaki građanin Unije te svaka osoba koja živi ili organizacija čije je sjedište u nekoj od zemalja EU-a. On će pokušati mirnim putem riješiti svaki spor između podnositelja pritužbe i institucije ili tijela u pitanju.

Svaka osoba koja ima državljanstvo neke od država članica ujedno ima građanstvo Europske unije. Građanstvo Europske unije ne zamjenjuje nacionalno državljanstvo već mu je dodatak. Uz slobodno kretanje i boravak u bilo kojoj državi EU-a, pravo glasovanja i pravo biti izabran u tijela lokalne vlasti i u Europski parlament u državi u kojoj je prijavljeno boravište, te pravo podnošenja pritužbi europskomu pučkomu pravobranitelju, građani EU-a imaju pravo i na diplomatsku i konzularnu zaštitu u predstavništvima bilo koje države članice EU-a u onim državama u kojima njihova država nema diplomatsko predstavništvo.

Europska građanska inicijativa je novi oblik sudjelovanja građana u oblikovanju EU-a politika uveden Lisabonskim ugovorom. Ona omogućava građanima EU-a da od 1. travnja ove godine pozovu Europsku komisiju na podnošenje prijedloga zakonskih akata. Da bi Europska građanska inicijativa bila prihvaćena, mora je podržati

Što u EU žargonu predstavlja naziv Civilno društvo?

Recite mi bar jednu prednost Hrvatskog ulaska u Eurosku uniju?

Recite molim vas zašto je to Euroska unija dobila Nobelovu nagradu za mir?

Na koji način će hrvatska Vlada poticati očuvanje hrvatskog nacionalnog identiteta?

barem milijun građana EU-a iz četvrtine zemalja članica EU-a (trenutno je to sedam zemalja).

Civilno društvo je zajednički naziv za sve vrste organizacija i udruga koje nisu povezane s vladinim sektorom nego predstavljaju strukovne udruge, interesne skupine ili dijelove društva. Taj pojam uključuje npr. sindikate, udruge poslodavaca, lobističke grupe za zaštitu okoliša, skupine koje zastupaju interese žena, poljoprivrednika, invalida itd. Budući da su takve organizacije stručne u određenim područjima, ali isto tako provode i nadgledaju politike Euroske unije, institucije EU ih konzultiraju i traže od njih da se dodatno uključe u postupak kreiranja novih politika Unije.

Prednosti je puno, i teško je sažeti u jedna odgovor, ali pokušat ćemo. Građani Europe imaju pravo živjeti u slobodi, bez straha od progona i nasilja, bilo gdje u Euroskoj uniji. Jasno je da sloboda kretanja mora značiti da svatko u bilo kojem dijelu Euroske unije mora imati jednaku zaštitu i jednak pristup pravdi. Tako se tijekom godina, putem niza izmjena i dopuna Ugovora, u Euroskoj uniji postupno stvara jedinstveno „područje slobode, sigurnosti i pravde“.

Norveški odbor za dodjelu Nobelove nagrade odlučio je Nobelovu nagradu za mir za 2012. godinu dodijeliti Euroskoj uniji. U svom obrazloženju navode kako je Euroska unija i njezini prethodnici već više od šest desetljeća pridonose promicanju mira i pomirenja, demokracije i ljudskih prava u Europi. te da je između ostalog EU pridonio transformaciji Europe iz kontinenta rata u kontinent mira.

Brojni procesi utječu na formiranje i mijenjanje nacionalnih i kulturnih identiteta. Smatra se da je proces globalizacije onaj koji danas ima najveći utjecaj na nacionalne i kulturne identitete. Jedan od osnovnih principa na kojima počiva Euroska unije je tzv. Jedinstvo u Raznolikosti, a to su principi za koje će se zalagati i koje će braniti i Hrvatska nakon što postane punopravnom članicom Euroske unije. Znači, uvažavaju se raznolikosti, a nikako stvaranju neke nove europske «nad-kulture».

Koja ću prava kao hrvatska građanka dobiti po stjecanju EU državljanstva? Na primjer, hoću li moći glasovati u Italiji za talijanski parlament?

Što je Šengenski sporazum i kada će on početi vrijediti za Hrvatsku. Hoćemo li čim uđemo ukinuti granične prijelaze?

VLADAVINA PRAVA

Državljeni bilo koje zemlje članice ostvaruju pravo boravka, rada i studiranja u drugim članicama. Tu su još pravo na jednako postupanje bez obzira na državljanstvo; niz prava vezanih uz prava potrošača; pravo da bira i da bude biran na lokalnim izborima i izborima za Europski parlament; pravo na pristup zakonodavstvu EU-a na bilo kojem od službenih jezika EU-a i cijeli niz drugih prava. Građani bilo koje države članice EU-a koji borave u nekoj drugoj članici mogu glasati i kandidirati se na lokalnim izborima, ali ne mogu birati niti biti birani na izborima za nacionalni parlament. To je pravo zajamčeno samo za državljane matične države. No, osim na lokalnim izborima, građani EU-a svakih pet godina mogu birati zastupnike za Europski parlament i glasati u bilo kojoj članici EU-a, ukoliko se tamo prijave u registar glasača.

Šengenski sporazum, koji je u luksemburškom gradiću Schengenu sklopljen 1985. godine između Belgije, Francuske, Luksemburga, Njemačke i Nizozemske imao je za cilj postupno ukidanje unutarnjih graničnih kontrola na kopnu, moru i u zračnim lukama svih potpisnica Sporazuma. Osim poticanja slobode kretanja unutar EU-a, Sporazum ima za cilj jačati graničnu kontrolu na njezinim vanjskim granicama odnosno granicama država članica EU-a s državama koje nisu članice. Važan dio Sporazuma je i Šengenski informacijski sustav (SIS) odnosno baza podataka koju dijele policije svih uključenih zemalja i koja se koristi u pravosudnoj suradnji, za kontrolu osoba, granica, izdavanje viza itd. Države koje pristupaju EU-u mogu se priključiti Šengenskoj zoni tek nakon što u potpunosti usvoje SIS, visoku kontrolu vanjskih granica EU-a i pravni okvir suradnje. Prema iskustvu zemalja iz zadnjeg vala proširenja EU-a, ulazak u Šengenski sporazum može se očekivati u roku od nekoliko godina nakon pristupanja Europskoj uniji.

Kada uđemo u Europsku uniju, čije ćemo zakone poštovati? Hoće li europsko zakonodavstvo biti iznad hrvatskog?

Kada uđemo u Europsku uniju, hoćemo li znati tko je prikupljao naše podatke i za što ih je iskoristio?

Zanima me što su to europska policija i Europski uhiđbeni nalog?

Nakon ulaska u Europsku uniju hrvatski će građani poštovati i europske i hrvatske zakone. Naime, ulaskom u EU, europsko zakonodavstvo postaje dio domaćeg pravnog sustava, tako da su suci obvezni primjenjivati pravo i sudsku praksu Europske unije, odnosno presude Europskog suda (poznatog i kao Sud Europske unije). Hrvatski suci, kao i hrvatski građani, moći će od Europskog suda tražiti tumačenje pravne stečevine Europske unije. Ulaskom Hrvatske u EU, u Europski sud će biti imenovan i jedan hrvatski sudac.

Građani bilo koje zemlje svakodnevno na različitim mjestima ostavljaju svoje privatne podatke, bilo da se radi o jednostavnoj prijavi za posao, surfanju internetom ili plaćanju kreditnom karticom. Europska unija ima Direktivu o zaštiti osobnih podataka koja je donesena 1995. godine. Ona obvezuje sve države članice da u svoje nacionalno zakonodavstvo uključe zaštitu osobnih podataka. Ta direktiva sadrži i odredbe da država mora ustanoviti javnu bazu podataka svih onih koji se koriste osobnim podacima, kao i tijelo koje će nadzirati rad korisnika osobnih podataka. Ukoliko određena zemlja ne poštuje spomenutu direktivu, može biti tužena za nepoštivanje Europskih propisa.

Europski policijski ured - Europol osnovan je 1992. u Haagu i njegov je cilj pomoći državama članicama da se učinkovitije bore protiv organiziranog međunarodnog kriminala. U Europolu rade predstavnici policija, carina i imigracijskih službi koji su odgovorni ministrima unutarnjih poslova svih država članica. Uzajamnim priznavanjem sudskih odluka i izvršenja kazne donesene u kaznenom postupku na području čitave Europske unije, stvoreni su temelji za uhićenje tražene osobe bez obzira koja je država članica traži i čiji je ona državljanin. Europski uhiđbeni nalog je kamen temeljac sudske suradnje između država članica od 2004. godine. Čitav se postupak izručenja temelji na izravnim kontaktima nadležnih sudova, bez uplitanja središnjih vlasti. Tražena osoba izručuje se državi članici EU-a koja je izdala nalog.

Kakav je odnos između crkvenog i građanskog prava?

Hoće li se pravna zaštita s ulaskom u Europsku uniju povećati?

Kako ostvariti pravo na korištenje besplatne pravne pomoći?

Stranac sam koji živi u Hrvatskoj, zanima me kakve će biti promjene boravka za državljane trećih država nakon pristupanja u Europsku uniju?

Članak 41. Ustava Republike Hrvatske propisuje da su sve vjerske zajednice jednake pred zakonom i odvojene od države. Pravo vjerskih zajednica je odvojeno od građanskog, tj. svjetovnog prava. Država sklapa sporazume s vjerskim zajednicama u Republici Hrvatskoj o pitanjima od zajedničkog interesa, te štiti i pomaže djelatnosti vjerskih zajednica.

Jedan od preduvjeta za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji bilo je provesti reformu pravosuđa. A povećanje pravne zaštite građana Republike Hrvatske jedan je od ciljeva reforme pravosuđa koju je Ministarstvo pravosuđa započelo još 2004. godine. Reforma pravosuđa je projekt kojem je glavni cilj poboljšanje i ubrzavanje rada svih pravosudnih tijela u Republici Hrvatskoj, te uspostavljanje vladavine prava kroz jačanje učinkovitosti i ažurnosti pravosuđa, osiguranja veće pravne sigurnosti i prava na pristup sudu građana, te efikasnosti u progonu kriminala i korupcije.

Građani mogu ostvariti pravo na pravnu pomoć podnošenjem zahtjeva za odobravanje pravne pomoći na za to predviđenom obrascu Uredu državne uprave u županiji, odnosno Područnom uredu Grada Zagreba nadležnom prema prebivalištu tj. boravištu građana. Uz popunjeni obrazac podnosi se i izjava podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegovog kućanstva, kojom se uredima dopušta uvid u sve podatke o imovini i dohotku. Građani nisu dužni podnositi nikakve daljnje potvrde ili uvjerenja o kojima se vodi službena evidencija, osim u Zakonu propisanim slučajevima. Time je maksimalno pojednostavljen postupak podnošenja zahtjeva.

Boravak državljana trećih zemalja biti će i nadalje reguliran Zakonom o strancima i za njih neće biti većih promjena. Direktivom o statusu državljana trećih zemalja koji imaju stalni boravak regulirana su pitanja odobravanja stalnog boravka državljanima trećih zemalja u državi članici Europske unije, kao i reguliranje boravka i rada državljana trećih zemalja koji imaju odobren stalni boravak u

Koju funkciju u Europskoj uniji ima Ombudsman?

Kakav će biti status stranih građana koji borave u Hrvatskoj, a nisu državljani Europske unije, kad uđemo u Europskoj uniji?

Zanima me što je posao europskog pučkog pravobranitelja?

Što će biti sa statusom stranih građana koji borave u Hrvatskoj, a nisu državljani Eurpske unije i zna li se koliko stranih državljana živi u Europskoj uniji?

jednoj državi članici Unije, a namjeravaju boraviti u drugoj članici Unije. Državljeni trećih zemalja koji bi u Republici Hrvatskoj imali odobren stalni boravak, kao i članovi njihovih obitelji, mogli bi regulirati privremeni boravak u drugoj članici Europske unije .

Kako bi se pomoglo približiti Europsku uniju građanima, Ugovorom o Europskoj uniji utemeljenaje funkcija pučkog pravobranitelja (Ombudsman). Pučkog pravobranitelja imenuje Europski parlament, a mandat mu traje do isteka mandata Parlamenta. Uloga pučkog pravobranitelja je ispitivati pritužbe protiv institucija i tijela EU-a. Pritužbu može uputiti svaki građanin Unije te svaka osoba koja živi ili organizacija čije je sjedište u nekoj od zemalja EU-a. To je još jedna važna poveznica između institucija Europske unije i javnosti.

Ulaskom u EU država treba imati vizni režim u potpunosti usklađen s viznim režimom Europske unije. To znači da će se na državljane zemalja koje nisu članice Unije primjenjivati ona pravila koja za njih vrijede na čitavom području EU-a. Ukoliko ti državljani budu trebali vize za EU, i Hrvatska će morati uvesti vizni režim.

Europski pučki pravobranitelj istražuje pritužbe na nepravilan rad ustanova ili tijela Europske unije. Te institucije uključuju, na primjer, Europsku komisiju, Vijeće i Europski parlament. Samo Sud Europske unije nije u njegovoj nadležnosti. Pučki pravobranitelj istražuje na temelju primljenih pritužbi, ali može i samostalno pokrenuti istragu. On ne ispituje pritužbe protiv nacionalnih, regionalnih ili lokalnih tijela vlasti, čak ni kada se pritužbe odnose na poslove vezane uz Europsku uniju.

Kad zemlja postane punopravnom članicom EU, treba imati vizni režim u potpunosti usklađen s viznim režimom Europske unije. To znači da će se na državljane zemalja koje nisu članice EU-a primjenjivati ona pravila koja za njih vrijede na čitavom području EU-a. Ukoliko ti državljani budu trebali vize za Uniju, i Hrvatska će morati uvesti vizni režim. Ukupno je 39 država čiji građani ne

Kako ja mogu koristiti svoja prava kao građanin Europske unije?

Kakva je politika imigracije i odnos prema azilantima u Europskoj uniji?

Možete mi molim vas pojasniti što je to područje slobode, sigurnosti i pravde?

trebaju vizu za boravak u Uniji u trajanju do tri mjeseca. Među tim državama su Australija, Hrvatska, Japan, Kanada, Novi Zeland i Sjedinjene Američke Države. Što se tiče podataka o strancima u EU, zanimljiv je podatak da je u EU-u 2010. živjelo 32,5 milijuna stranih državljana, što je 6,5% ukupnog stanovništva.

Kao građanin Europske unije niste samo radnik i potrošač: imate i specifična politička prava. Od stupanja na snagu Ugovora iz Maastrichta, neovisno o vašoj nacionalnosti, imate pravo glasovati i kandidirati se na lokalnim izborima u državi u kojoj imate boravište te na izborima za Europski parlament. Imate pravo i na upućivanje peticije Komisiji da predloži novi zakon – uz uvjet da nadete milijun ljudi iz značajnog broja država članica EU-a da potpišu vašu peticiju.

Europa se ponosi svojom humanitarnom tradicijom prihvatanja stranaca i pružanja azila izbjeglicama koji bježe pred opasnošću i progonima. Danas se vlade Europske unije suočavaju s pitanjem kako izaći na kraj sa sve većim brojem imigranata, kako legalnih tako i ilegalnih, u područje bez unutarnjih granica. Zadnjih godina na europske obale dolazi velik broj ilegalnih imigranata pa je rješavanje tog problema jedan od glavnih prioriteta. Vlade država članica surađuju kako bi riješile problem krijumčarenja ljudi i postigle dogovor oko procedura za povratak ilegalnih imigranata u domovinu. Legalna se imigracija istovremeno bolje koordinira u sklopu pravila EU-a o spajanju razdvojenih članova obitelji, statusu onih koji dugotrajno borave u Europskoj uniji te primanju osoba koje nisu državljanjani EU-a a koje dolaze u Europu radi studiranja ili istraživanja.

Stvaranje područja slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica jedan je od glavnih ciljeva EU-a. Taj je cilj prvi put jasno definiran Amsterdamskim ugovorom, a u Ugovoru iz Lisabona ovo je područje postavljeno kao jedan od prioriteta. Kako bi se postigao navedeni cilj, osim mjera vezanih uz kontrolu vanjskih granica poduzimaju se potrebne mjere iz područja imigracija, prevencije i suzbijanja kriminala te borbe protiv terorizma.

Kakva je politika Europske unije kada su u pitanju azilanti ?

Koliko ćemo mi imati ostalih predstavnika u institucija EU, recimo kada su u pitanju sudci?

Je li istina da EU nije zastupnička demokracija jer se političari u EU sami biraju između sebe?

Europa se ponosi dugom tradicijom prihvaćanja stranaca i pružanja azila izbjeglicama koji bježe pred opasnošću i progonima. Vlade EU-a dogovorile su se oko usklađivanja pravila koja će biti jednako priznata u cijeloj Europskoj uniji. Prihvaćene su neke tehničke mjere kao što su minimalni standardi za primanje osoba koje traže azil te za davanje statusa izbjeglice. Zadnjih godina na europske obale dolazi velik broj ilegalnih imigranata pa je rješavanje tog problema jedan od glavnih prioriteta. Vlade država članica surađuju kako bi riješile problem krijumčarenja ljudi i postigle dogovor oko procedura za povratak ilegalnih imigranata u domovinu.

Kao i ostale države članice Hrvatska će imati po jednog suca u Europskom sudu pravde, Općem sudu i Revizorskom sudu. U skupštini Europske središnje banke Hrvatsku će predstavljati guverner Hrvatske narodne banke, koji će nakon ulaska eurozonu također biti član Vijeća guvernera u sklopu te institucije. Hrvatska će na ministarskoj razini biti predstavljena i u Upravnom vijeću guvernera Europske investicijske banke. Hrvatska će imati po devet predstavnika u Ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija kao savjetodavnim tijelima EU-a.

Zastupnici u Europskom parlamentu se biraju na izborima, a bez Europskog parlamenta nije moguće donijeti većinu zakona u EU-u. Povjerenike u Europskoj komisiji predlažu države članice, a oni obično dolaze iz krugova političara koje su pak građani izabrali na izborima u državama članicama. Potvrdu sastava Europske komisije daje Europski parlament, dakle predstavnici građana EU-a, birani na izborima za Europski parlament. Znači, političari se ne biraju između sebe nego ih biraju predstavnici koje građani izaberu.

Je li istina da predsjednik Europske komisije sam odabire članove te iste komisije ?

Kažu da EU parlament nema prava veta na zakone, već da on samo diskutira o već donesenim zakonima?

Nešto me muči već više dana, pa sam vam odlučio postaviti to pitanje. Naime, ako je hrvatsko zakonodavstvo već sada usklađeno sa EU zakonodavstvom, čemu onda uopće ulaziti u EU ?

Hoćemo li morati mijenjati osobne iskaznice kad Hrvatska uđe u EU? Odgovor smo dobili od glasnogovornika ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske Dušana Miljuša

Članovi Komisije imenovani su na mandat od 5 godina dogovorom između država članica, što mora potvrditi Europski parlament, dakle predstavnici građana EU-a. Na prijedlog svake države članice imenuje se jedan član Komisije odnosno povjerenik, uključujući predsjednika i visokog predstavnika EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku. Ukoliko Parlament izgleda nepovjerenje, cijela Komisija mora dati ostavku.

Europski parlament ima pravo veta. Naime, velika većina odluka u EU-u se donosi postupkom tzv. su-odlučivanja koji se temelji na načelu pariteta i znači da nijedna institucija (Europski parlament ili Vijeće EU) ne može usvojiti neki zakon bez pristanka one druge. Stoga, Europski parlament ima pravo zaustaviti prijedloge zakona.

Zato što će Hrvatska moći utjecati na odluke o tom zakonodavstvu. U suprotnom, bit će u položaju u kakvom je sada – da će ih usvajati a neće moći na njih utjecati. Naravno da je utjecaj zemalja u EU-u proporcionalan njihovoj veličini. Ali to ne znači da su male zemlje zakinite u EU-u! I sve zemlje – male i velike, sudjeluju u donošenju odluka u EU-u.

Ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju ne uvjetuje izdavanje novih osobnih iskaznica hrvatske državljanke, no međutim osobna iskaznica izdana do 01.siječnja 2003.godine neće nakon ulaska RH u Europsku uniju neće više vrijediti kao putne isprave za putovanje u pojedine zemlje pa će hrvatski državljani morati zamijeniti važeću osobnu iskaznicu izdanu prije 01.01.2003. godine ukoliko žele putovati s osobnom iskaznicom u pojedine zemlje Europske unije.Međutim zbog potreba elektroničkog poslovanja u Hrvatskoj u tijeku je također priprema projekta uvođenja elektroničkih osobnih iskaznica kojima će se nakon njihovog uvođenja građani moći zamijeniti svoje istekle osobne iskaznice. No o tome će biti na vrijeme obaviješteni.

Kad uđemo u EU, hoće li Hrvatska morati dozvoliti osamostaljenje nekoj regiji i tako izgubiti dio svojeg teritorija, recimo da se Istra želi osamostaliti?

Kako će se ulazak Hrvatske u EU manifestirati na Hrvate iz BiH koji imaju dvojno državljanstvo?

Zanima me koja je, prema kaznenom zakonu EU, najviša kazna koju okrivljenik može dobiti?

Gdje mogu naći sve objavljene pravne akte EU-a?

Sva udruživanja ili razduživanja što se pojedinih dijelova hrvatskog teritorija tiču regulirani su Ustavom RH . Europska unija potiče ravnomjerni razvoj regija putem strukturnih instrumenata koji su namijenjeni bržem razvitku manje razvijenih regija, ali i međuregionalanu suradnju.

Ovo pitanje nije u nadležnosti EU. Svaka država članica, pa tako i Republika Hrvatska , može zakonom urediti pitanje svojeg državljanstva. To je isključivo u nadležnosti same države članice.

Europska unija nema jedinstven kazneni zakon, a odgovor na pitanje koja je najviša kazna u pojedinoj državi članici koju okrivljenik može dobiti ovisi o propisima svake od njih. Važno je napomenuti da smrtna kazna ne postoji ni u jednoj od zemalja Unije, ali da je velik broj država članica zadržao kaznu doživotnog zatvora premda se ona u praksi vrlo rijetko izriče.

Svi pravni akti doneseni u Europskoj uniji objavljuju se u službenim glasilima država članica, pa će tako Republika Hrvatska ulaskom u Europsku uniju objavljivati sve pravne akte Europske unije u hrvatskom službenom glasilu Narodne novine. Pravni akti objavljuju se i u službenom listu Europske unije. Official Journal of the European Union su jedine službene novine koje se objavljuju svaki dan na svim službenim jezicima Europske unije. Sveukupno zakonodavstvo Europske unije dostupno je i na internetskoj stranici EUR-Lexa eur-lex.europa.eu, također na svim službenim jezicima Europske unije.

O PLATFORMI 112

Platforma 112 – Za Hrvatsku vladavine prava neformalna je koalicija 67 zagovaračkih organizacija civilnog društva koje prate rad hrvatske Vlade na područjima vladavine prava, kvalitete demokracije, borbe protiv korupcije, zaštite javnog interesa i ljudskih prava, izgradnje mira i suočavanja s prošlošću. Platforma 112 je proizašla iz intenzivnog praćenja završetka pregovora u Poglavlju 23 tijekom 2011. godine koje je rezultiralo s dva izvješća iz sjene i podacima za EK podnesenima u sklopu polugodišnjih ciklusa praćenja. Ova koalicija je u 112 zahtjeva, upućenih svim političkim opcijama uoči parlamentarnih izbora, definirala prioritete i konkretne mjere za Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite. Platforma 112 traži i očekuje dosljednost i političku odgovornost vlasti, ali i svih drugih političkih aktera i institucija, za stvarna i trajna poboljšanja u pet prioriteta, međusobno povezanih, područja:

- 1 stabilne, odgovorne i demokratske institucije vlasti i jednak pristup pravdi
- 2 kvaliteta demokracije
- 3 borba protiv korupcije i javni interes
- 4 ravnopravnost i dostojanstvo svih ljudi
- 5 nasljeđe rata, suočavanje s prošlošću i izgradnja mira.

Platformu 112 – za Hrvatsku vladavine prava čine: B.a.B.e., Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (CESI), Centar za LGBT ravnopravnost, Centar za mirovne studije (CMS), Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, GONG, Kuća ljudskih prava, Pravo na grad, Srpski demokratski forum, Transparency International Hrvatska, Udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama - Sjaj, Udruga za nezavisnu medijsku kulturu, Udruga za promicanje inkluzije, Udruga za promicanje istih mogućnosti, Udruga roditelja djece s posebnim potrebama "Put u život - PUŽ", Udruga za samozastupanje, Zbor istraživačkih novinara, Zelena akcija.

„Platformu 112 – za Hrvatsku vladavine prava“ podržavaju: Amnesty International Hrvatska, Brodsko ekološko društvo, Centar inkluzivne potpore IDEM, Centar za građanske inicijative Poreč, Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć Vukovar, Centar za podršku i razvoj civilnog društva DELFIN Pakrac, Eko Pan, Eko-eko Komin, Ekološko turistička udruga Šolte, Eko-Zadar, Forum za slobodu odgoja, Hrvatsko debatno društvo, Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba Dodir, Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet, Hrvatski savez slijepih, Iskorak - Centar za prava seksualnih i rodnih manjina, Koalicija udruga Info zona, Koalicija udruga u zdravstvu, Koordinacija udruga za djecu, Krka Knin, Kurziv - platforma za pitanja kulture, medija i društva, Lezbijska grupa Kontra, MIRamiDA Centar regionalne razmjene mirovnih iskustava, Mirovna grupa Oaza Beli Manastir, Mreža mladih Hrvatske, Multimedijalni institut, Projekt građanskih prava Sisak, Radio Mreža, Roditelji u akciji, Udruga Delta, Udruga LET, Fade In – Fantastično dobra institucija, Savez udruga stanara Hrvatske (SUSH), Socijalna politika i uključivanje (SPUK), Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobbing, Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce, Udruga za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda CENZURA PLUS, Udruga Protagora, Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Udruga za zaštitu ljudskih prava i humanitarne aktivnosti “Dalmatinski odbor solidarnosti-DOS”, Volonterski centar Zagreb, Zelena Istra, Zeleni Osijek, Zeo Nobilis, Ženska soba.

Zagreb, 20. travnja 2012.

[Izveštaj organizacija civilnog društva o prvih 112 dana nove vlasti s preporukama za učinkovito djelovanje do kraja 2012. godine](#)

-sažetak-

U proteklom tromjesečju od formiranja nove vlasti uočili smo naznake pozitivnih promjena u 29 od 112 točaka, što čini četvrtinu svih zahtjeva Platforme 112. Pritom se u najvećem broju slučajeva radi o najavama posve novog pristupa promišljanju više politika, prvenstveno obrazovne i reproduktivne, sigurnosne te vanjske politike. Istovremeno, uočavamo izostanak konkretnih političkih odluka koje donose stvarne promjene, posebno u vezi s gorućim problemima socijalno ugroženih, povratnika i žrtava rata. Prevaga deklarativnog nad operativnim aspektom s jedne je strane razumljiva budući da se radi o početnom razdoblju konstituiranja vlasti, no iskazi političke volje uvjerljivi su samo onda kad se i pretoče u konkretne odluke s institucionalnom podlogom u proračunu i provedbenom planu, i to putem otvorenog procesa koji uključuje i zainteresiranu javnost.

U ovom prethodnom priopćenju ističemo samo najvažnije pozitivne pomake ili propuste novih vlasti u cilju dostizanja stvarne vladavine prava, demokracije, zaštite javnog interesa i temeljnih ljudskih prava. Detaljnu analizu promjena u odnosu na svih 112 zahtjeva predstaviti ćemo u skorom Izveštaju.

Spremnost na sustavno uvođenje građanskog obrazovanja u osnovne i srednje škole	Postepeni, promišljeni višegodišnji proces temeljen na evaluaciji, i s primjerenim proračunskim sredstvima, što u pripreмноj fazi nije osigurano.	Iskazana spremnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta za uvođenje seksualnog odgoja u škole bez povinovanja pritiscima vjerskih zajednica	Osmišljavanje procesa koji će osigurati da seksualni odgoj, uz adekvatnu javnu raspravu i unatoč različitim stajalištima koja proizlaze iz ideoloških i svjetonazorskih razlika, uđe u škole u mandatu ove Vlade
Otvorenost vlasti (Ministarstva uprave i predsjednika Odbora za ustav, politički sustav i poslovnik) spram prijedloga sustavne i obuhvatne reforme izbornog zakonodavstva	Ministarstvo uprave treba javnosti i Saboru predstaviti cjeloviti prijedlog izborne reforme s definiranim ritmom rada.	Definirani prioriteti vanjske politike koji se referiraju na zaštitu i promociju ljudskih prava i izgradnju mira te jačanje civilne u odnosu na vojnu komponentu međunarodnih misija u kojima sudjeluje RH	Dosljedna provedba tako definirane vanjske politike
Otvoren i pravodoban proces izmjene ustavno neprihvatljivih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju	Uklanjanje manjkavosti predloženog rješenja u odnosu na izuzetak od primjene općih odredbi Zakona o ograničavanju prava na okupljanje na Trgu sv. Marka, ograničavanje vremenskog trajanja i broja prosvjednika, ograničavanje smjera dolaska prosvjednika, nejednak tretman prosvjednika i ostalih sudionika drugih javnih okupljanja; prebacivanje nadležnosti za održavanje javnog reda i mira na privatne tvrtke i organizatore prosvjeda	Prepoznavanje medijske politike kao političkog prioriteta, posebice po pitanju krize javnih medija i jačanja pozicije neprofitnih medija	Transparentnost zakonodavnog postupka i dosljednost provedbe potrebnih promjena.
Priprema novog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji koji suštinski mijenja aktualnu regulativu, u smjeru ostvarivanja prava žena da odlučuju o vlastitom tijelu i reprodukciji, slobodno od diskriminacije, prisile i nasilja.	Uključivanje udruge pacijenata i pacijentica u daljnji proces izrade zakona.	Zaokret u stavu prema organizacijama civilnog društva kao partnerima, a ne protivnicima resora zaštite okoliša	Jačanje autonomne pozicije Ministarstva zaštite okoliša u odnosu na druge, povezane resore gospodarstva, graditeljstva i dr.
		Transparentan proces donošenja Nacionalne strategije nacionalne sigurnosti iz koje su jasno vidljivi sudionici, rokovi izrade i predviđena je javna rasprava, i to uz koordinaciju MVEP-a, a ne MORH-a	Poštivanje zadanih rokova u izradi Strategije uz adekvatno planiranje vremena i kapacitete institucija koje rade na izradi sigurnosnih politika.
		Vlada je usvojila Akcijski plan Partnerstva za otvorenu vlast s nizom mjera za unaprjeđenje fiskalne transparentnosti, pristupa informacijama i sudjelovanje građana u odlučivanju.	Partnerstvo za otvorena vlast shvaćeno kao niz konkretnih političkih obveza koje treba temeljito i dosljedno provesti - udruge oko Platforme 112 namjeravaju aktivno podupirati i kritički pratiti ovaj proces.

Nastavak nepoštivanja Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u donošenju propisa i dominacija hitne zakonodavne procedure

Dosljedna i sustavna primjena Kodeksa, uz jačanje njegova statusa putem izmjena Poslovnika Vlade.

Raskorak između povećane otvorenosti pojedinih političkih dužnosnika/ca u neformalnoj komunikaciji s jedne strane te zatvorenosti zakonodavne procedure s druge

hitna procedura i izostanak javnog savjetovanja trebaju postati dobro obrazložene iznimke, a ne pravilo donošenja zakona; održavanje redovitih konferencija za tisak nakon sjednica Vlade; znatno veća prisutnost premijera i preuzimanje odgovornosti za obrazloženja i pojašnjavanja smjera ukupne politike vlade.

Potpuno neopravdan nastavak nerješavanja sada ne samo 11 već 14 slučajeva neovlaštenog ulaganja u imovinu, odnosno povrat imovine i naknadu štete povratnicima

Tražimo da država hitno riješi ove slučajeve time što će pripremiti individualne ugovore s vlasnicima imovine te preuzeti odgovornost za naknadu štete, naknadu za duljinu trajanja postupka te naknadu za sve sporove s bivšim privremenim korisnicima te imovine

Izostanak stvarne i dostatne političke volje da Vlada napokon donese odluku kojom se RH odriče naplate parničnih troškova od svih tužitelja koji nisu uspjeli sa zahtjevima za naknadom štete zbog smrti bliske osobe

Izostanak odluke u oštrom je kontrastu s deklarativnom zainteresiranošću za otpisom parničnih troškova od strane zamjenice Ministra pravosuđa i Glavnog državnog odvjetnika, kao i predizbornih obećanja Ministrice vanjskih poslova

Neukidanje Zakona o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije

ovo je jedini zakon koji prema procjeni udruuga zaslužuje primjenu hitne procedure

Nema nikakvog pomaka uspostave jednakog pravnog okvira stambenog zbrinjavanja za sve bivše nositelje stanarskog prava na cjelokupnom teritoriju RH. Protiv nositelja stanarskih prava i nositelja stambenog zbrinjavanja podižu se tužbe za naknadu štete te se provode deložacije.

Nužna je hitna reakcija vlasti kako bi se diskriminatorska praksa zaustavila.

Nema pomaka oko usvajanja jednakog pravnog okvira stambenog zbrinjavanja za sve bivše nositelje stanarskog prava na cjelokupnom teritoriju RH

Izjednačavanje uvjeta za otkup stanova unutar i izvan područja posebne državne skrbi; ukidanje roka za podnošenje zahtjeva za kupnju stana u državnom vlasništvu izvan područja posebne državne skrbi; izjednačavanje cijena stanova na cijelom teritoriju RH s cijenama koje su nositelji stanarskog prava platili sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća; izjednačavanje prava nositelja stanarskog prava u privatnim neuseljivim stanovima s nositeljima stanarskog prava stanara stanova u društvenom vlasništvu

---

Nazadak, a ne napredak u onemogućavanju bespravne gradnje i devastacije okoliša u odnosu na populistički predizborni zakon prošle Vlade. Naime, nova Vlada u javnu raspravu upućuje prijedlog izmjena i dopuna ovog Zakona kojim se ukidaju čak i minimalna ograničenja postojećeg Zakona te se omogućava legalizacija na površinama izvan građevinskog područja u zaštićenom obalnom području mora u pojasu do 70 m, na osobito vrijednom poljoprivrednom zemljištu i u zaštićenim šumama.

Tražimo ukidanje važećeg Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama i široku javnu i stručnu raspravu u kojoj će se utvrditi jasni kriteriji za legalizaciju i tipizirati nelegalno izgrađeni objekti, u svrhu donošenja kvalitetnog zakona koji neće rezultirati devastacijom okoliša.

Propuštanje prilike za povećanjem demokratskih standarda pravodobnim izmjenama Zakona o referendumu

Očitovanje o zahtjevima udruga i sindikata za olakšavanjem pokretanja referenduma od strane građana

Zagreb, 12. studenog 2012.

Ključna opažanja i prijedlozi koalicije organizacija civilnog društva Platforma 112 vezani uz spremnost Hrvatske za ulazak u članstvo EU, temeljeni na nalazima Sveobuhvatnog izvješća EK od 10. listopada 2012.

Platforma 112 – neformalna koalicija 67 zagovaračkih organizacija civilnog društva prati rad hrvatske Vlade na područjima vladavine prava, kvalitete demokracije, borbe protiv korupcije, zaštite javnog interesa i ljudskih prava, izgradnje mira i suočavanja s prošlošću. Koalicija je proizašla iz intenzivnog praćenja završetka pregovora u Poglavlju 23 tijekom 2011. godine koje je rezultiralo s dva izvješća iz sjene i podacima za EK podnesenima u sklopu polugodišnjih ciklusa praćenja, uključujući i posljednje Sveobuhvatno izvješće EK od 10. listopada 2012. Povodom tematske sjednice saborskog Odbora za europske integracije, koju pozdravljamo kao korak naprijed prema otvorenosti Sabora i proaktivnom pristupu nasljeđu pristupanja EU, predstavljamo naša ključna opažanja.

Platforma 112 općenito smatra da Sveobuhvatno izvješće EK predstavlja realističan, dobro informiran i tematski specifičan pregled trenutnog stanja pripremljenosti Hrvatske za članstvo u EU, koje bi moglo, i koje treba poslužiti kao dodatne smjernice za buduće aktivnosti Vlade, ali bez diskriminacije onih problema koji nisu uvršteni u deset ključnih akcijskih točaka utvrđenih u Izvješću Komisije. Naime, dio otvorenih pitanja, posebno onih vezanih u našem fokusu – vladavinu prava i temeljna prava, od poboljšanja zakonodavnog okvira do povećanja provedbenih kapaciteta – ukazuje da nepovratnost i održivost reformi nije postignuta čak ni nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju. To nije iznenađujuće za udruge okupljene oko Platforme 112 – kako smo istaknuli u svibnju 2011., zatvaranje pregovora trebalo je shvatiti kao političku odluku koju prati obveza i suodgovornost svih uključenih stranaka (RH, EK i zemlje članice EU) za postizanje trajnih strukturnih

promjena koje će dovesti do opipljivih promjena u smislu pravne zaštite građana Hrvatske i njihovih europskih partnera.

Dok je davanje „domaće zadaće“ hrvatskim vlastima od strane EK i zemalja članica vrlo dobar način korištenja političkog trenutka u svrhu ubrzanja određenih političkih promjena, ključni izazov ostaje bez odgovora – kako će hrvatski politički sustav, bez ovisnosti o vanjskim pritiscima, osigurati dugovječnost političke volje za trajnu i temeljitu provedbu reformi, posebno onih koje se tiču vladavine prava i predstavljaju okosnicu cjelokupnog socijalnog i ekonomskog razvoja?

Stoga, krajnje je vrijeme da se pažnja hrvatske Vlade usmjeri prema uspostavi nacionalnog (unutarnjeg) institucionalnog parlamentarnog mehanizma za osiguranje održivosti reformi koje proizlaze iz Poglavlja 23, kao i iz cjelokupnog pregovaračkog procesa koji nadilazi programe pojedinačnih vlada i konkretne zahtjeve postavljene od strane EU.

S obzirom na trenutni kontekst ratifikacijskog procesa u zemljama članicama EU i pažnju koja se pridaje sposobnosti Hrvatske da u potpunosti ispuni obveze preuzete tijekom pregovora i postane članica EU 1. srpnja 2013., predlažemo da se rasprava o spremnosti Hrvatske usredotoči na održivost reformi, usko vezanih uz razvoj pouzdanog i učinkovitog institucionalnog mehanizma za nadzor reformi i kreiranja politika EU. Na nedavnoj tematskoj sjednici o Sveobuhvatnom izvješću EK održanoj 26. listopada 2012. u Hrvatskom saboru, bilo je ohrabrujuće čuti potpredsjednika Vlade Mimicu i predsjednika Odbora za europske integracije Mondekara, koji su pokazali interes za osiguranje održivosti reformi putem osnaživanja parlamentarnog nadzora koji bi obuhvatio pitanja EU, spremnost Hrvatske za članstvo u EU i naslijeđe iz pregovaračkog procesa. Stoga, očekujemo da će Vlada i Sabor iskazati interes i otvorenost da se prijedlog Platforme 112 razmotri u sklopu nadolazećih promjena Poslovnika Hrvatskoga sabora vezanih uz poslove EU i pisanje Zakona o odnosima Vlade i Sabora u poslovima EU.

Predlažemo osnivanje specijaliziranog, nadzornog tijela na visokoj razini, smještenog u Hrvatskom saboru, čija će struktura i pravila postupanja onemogućiti stranačko nadglasavanje i uključiti stručnjake i predstavnike akademske zajednice, profesionalnih organizacija i organizacija za ljudska prava. Ovo nadzorno tijelo zasnovalo bi se na dobrim praksama sada ukinutog Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s EU i Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije, čije funkcije bi moglo inkorporirati. Predloženo nadzorno tijelo – provizorno nazvano Nacionalno vijeće za nadzor vladavine prava i antikorupciju – moglo bi imati mandat za izradu i predstavljanje polugodišnjih izvješća, donošenje neovisnih procjena i davanje preporuka, koje bi rezultirale parlamentarnim zaključcima obvezujućim za Vladu, a vezanim uz sljedeća kritična pitanja: napredak i učinke reforme pravosuđa, učinke provedbe politike suzbijanja korupcije; učinkovitost i rezultate procesiranja ratnih zločina i šireg procesa suočavanja s prošlošću i izgradnje mira, s posebnim naglaskom na kontinuiranom povratku i razvoju poslijeratnih područja; učinkovitost institucionalnog sustava za promociju i zaštitu ljudskih prava, uključujući politička, socijalna, prava manjina i prava zaštite okoliša, i njihov status, kao i cjelokupno funkcioniranje javne uprave u skladu s načelima demokratskog, europskog upravljanja.

Takvo posebno nadzorno tijelo, stjecanjem reputacije nepristranosti i pouzdanosti, također bi moglo poslužiti kao centar znanja o vladavini prava u Hrvatskoj za institucije EU i njezine zemlje članice, kao i za druge zemlje u pristupnom procesu. Time bi Hrvatska na vrijeme stekla ekspertizu i reputaciju u budućim paneuropskim inicijativama usporednog praćenja kvalitete politika (benchmarking) u području vladavine prava, poput one koja se odnosi na politiku suzbijanja korupcije koju upravo predlaže Viviane Reding, povjerenica Europske komisije za pravosuđe. Naime, čvrsto vjerujemo da bi Hrvatska, kao nova zemlja članica EU, s izravnim iskustvom zahtjevnih transformacija, trebala biti predvodnica produbljivanja vladavine prava, demokracije i ljudskih prava u EU i cijeloj Europi.

Vežano uz specifične teme koje se tiču nasljeđa Poglavlja 23, a posebno su istaknute u Sveobuhvatnom izvješću EK od 10. listopada 2012., slijedi osvrt na urgentne probleme i prijedloge Platforme 112 vezano uz ona pitanja koja smatramo najvažnijima iz perspektive pravednosti ukupnog pregovaračkog procesa, a među kojima su i neki urgentni problemi koje EK nije dostatno naglasila među prioritetnim zadacima. Naime čvrstog smo uvjerenja da cjelokupni proces pristupanja EU ne može biti vjerodostojan dokle god se ignoriraju i neispunjavaju konkretne pregovaračke obveze koje su životno važne za najslabije članove našeg društva – siromašne, nacionalne manjine, civilne žrtve rata.

› Hitna revizija Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći – sustav pružanja besplatne pravne pomoći siromašnim i marginaliziranim građanima još uvijek je zapanjujuće disfunkcionalan – složen i krut – o čemu svjedoči brojka od samo 178 pravnih slučajeva procesuiranih unutar državnog sustava pomoći, nasuprot broji od 15 265 pravnih slučajeva u kojima su pomoć pružile nevladine organizacije jer državna sredstva nisu bila dostupna*. Ovaj dugotrajni problem ugrožava vjerodostojnost čitavog pristupnog procesa, budući da je uspostava sustava besplatne pravne pomoći navedena kao uvodna, ali i kao završna referentna točka (benchmark) u Poglavlju 23, no još uvijek ne u korist najsiromašnijih i najugroženijih građana Hrvatske. Očekujemo da poboljšanje sustava besplatne pravne pomoći postane jedna od prioritarnih zadaća kako za hrvatsku Vladu, tako i za Europsku komisiju – a prije sljedećeg izvješća o praćenju koje izlazi u travnju – kroz zakonske dopune pripremljene u suradnji između Ministarstva pravosuđa, pravnih stručnjaka i aktivista za ljudska prava koji imaju izravan uvid u situaciju na terenu, u cilju uklanjanja prepreka besplatnoj pravnoj pomoći.

› Ukidanje štetnog Zakona o ništetnosti određenih pravnih akata pravosudnih tijela bivše JNA, bivše SFRJ i Republike Srbije – iznenađujuće, nova Vlada nije ukinula ovaj Zakon, usvojen od strane bivše vladajuće većine u predizbornom kontekstu, unatoč

njegovoj štetnosti za regionalnu suradnju u procesiranju ratnih zločina koju su više puta naglašavali predstavnici Ureda glavnog državnog odvjetnika, Vlade te Predsjednik Republike. Zakon je usvojila bivša vladajuća koalicija u kontekstu nadolazećih izbora, stoga je iznenađujuće da ga nova Vlada nije ukinula.

› Naknada štete civilnim žrtvama rata – unatoč najavama, još uvijek nema dokaza da postoji dostatna politička volja Vlade da se odrekne financijskih potraživanja prema tužiteljima koji nisu dobili parnice vezane uz smrt bliskog člana obitelji ili uz zahtjeve za naknadu štete zbog pretrpljenog terorističkog napada. Jasna demonstracija Vladine volje u obliku donošenja odgovarajuće odluke, ukinula bi ovu sramotnu situaciju, koja ne samo da narušava dignitet obitelji žrtava rata, već ih i egzistencijalno ugrožava. Nedostatak takve odluke u suprotnosti je s deklarativnim stavom iznesenim od strane Zamjenika ministra pravosuđa i Glavnog državnog odvjetnika o odustajanju od naplate parničnih troškova. Istovremeno, Ministarstvo branitelja razumije problem, ali ga nije u mogućnosti riješiti zbog nedostatka proračunskih sredstava, Ministarstvo vanjskih poslova ne može reagirati dokle god Republika Hrvatska ne dobije odštetu od Republike Srbije, iako je aktualna ministrica vanjskih i europskih poslova tijekom izborne kampanje izjavila da navedena potraživanja treba otkazati. Nadalje, osnivanje fonda za obeštećenje svih civilnih žrtava rata – mjera koju Documenta i ostale udruge civilnog društva u sklopu Platforme 112 smatraju ključnom za pravednost i legitimnost cjelokupnog procesa suočavanja s ratnom prošlošću – predstavlja jedno od dosad neispunjenih predizbornih obećanja gospođe Pusić, aktualne Ministrice vanjskih i europskih poslova.

› Rješavanje pitanja stambenog zbrinjavanja povratnika, uključujući pitanja stanarskog prava – nema opravdanja za nerješavanje 15 slučajeva neovlaštenog ulaganja u imovinu, i to po hitnom postupku. Ovaj problem primijećen je u kontekstu zatvaranja pregovora u Poglavlju 23, no unatoč deklarativnoj otvorenosti nove administracije, nije bilo pozitivnih koraka.

* Izvor - godišnje neovisno izvješće za 2011. godinu, koje su pripremili Centar za mir i Srebrenica, Centar za mir Vukovar i Srpski demokratski forum.

Očekujemo da država hitno riješi ove slučajeve sklapanjem pojedinačnih ugovora s vlasnicima imovine i pristajanjem na nadoknadu učinjene štete, štete nastale zbog odugovlačenja postupaka, i štete nastale zbog svih prijašnjih parnica vođenih protiv bivših privremenih korisnika imovine. Pored toga, potrebno je uspostaviti pravne temelje za jedinstveno stambeno zbrinjavanje svih bivših nosioca stanarskog prava na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Uzimajući u obzir da su protiv nosioca stanarskog prava i zaštićenih stanara podignute tužbe i zahtjevi za naknadu štete te obzirom da se provode deložacije, potrebna je hitna reakcija vlasti kako bi se zaustavila ova diskriminatorska praksa. Zahtijevamo da Vlada donese odluku o ukidanju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi koji izravno diskriminira povratnike srpske nacionalnosti.

› Kako bi se riješio problem ugrožavanja stanarskog prava vlasnika, Vlada bi trebala ukinuti Zakon o najmu iz 1996. godine – koji je proglašen neustavnim u nekoliko odluka Ustavnog suda. Ovo je prvi korak u pronalaženju pravednog rješenja za 120 000 hrvatskih građana čije je ljudsko pravo na dom teško narušeno nepriznavanjem naslijeđenog stanarskog prava. Problem također predstavlja i dio hrvatskih, još uvijek neispunjenih, međunarodnih obveza vezanih uz Prilog G Bečke konvencije o sukcesiji država, koje je u više navrata naglašavao Pravobranitelj, no rješenje koje zahtijeva akciju Vlade i dalje izostaje.

› Razmjerno zapošljavanje manjina u tijelima državne uprave – nova administracija nije pokazala značajne inicijative u smislu udovoljavanja zahtjevima za sustavnom i cjelovitom provedbom Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a posebno Članka 22., kao ni u smislu uspostave neovisnog mehanizma nadzora nad postupcima vezanim uz zapošljavanje u državnim i javnim službama, koji bi omogućio učinkovit nadzor nad implementacijom navedenih odredbi Ustavnog zakona.

› Razvoj politike inkluzivne migracije i integracije, uz uključivanje svih ključnih nositelja – kako je naglašeno u Izvješću, migracijska politika je razvijena, ali taj je proces bio zatvoren za zainteresiranu javnost, uključujući organizacije za mir i ljudska prava koje se izravno bave ovih problemom. Stoga, očekujemo da se u sklopu završetka izrade konačnog prijedloga Nacionalne migracijske strategije, tijekom slijedećih tjedana i mjeseci održe javne rasprave, nakon kojih će uslijediti proces usvajanja u redovnom postupku, a ne prema hitnoj proceduri. Praktična goruća pitanja vezana uz prava tražitelja azila – neodgovarajući uvjeti smještaja kako za odrasle tako i za maloljetnike (koji su i dalje smješteni u potpuno zatvorenom objektu, suprotno interesima djeteta), pristup besplatnoj pravnoj pomoći, i potrebe za čitavim nizom psiho-socijalnih usluga i jezičnih edukacija. Također postoji i hitna potreba za značajnim poboljšanjima u radu hrvatskih sudaca vezanom uz slučajeve stranih državljana i azila, u kojima se ne primjenjuju odredbe međunarodnih konvencija za ljudska prava. Očekujemo da će se trenutni nedostaci u smislu kompetencija ukloniti ne samo kroz dodatnu edukaciju, nego također u obliku provedbe evaluacije i uspostave disciplinskog sustava unutar pravosuđa. Na kraju, Vlada bi trebala predvidjeti odgovarajuća sredstva za podizanje javne svijesti o pružateljima javnih usluga kako bi se spriječila diskriminacija i olakšala integracija.

› Poboljšanje institucionalnog okvira za pristup informacijama i transparentnost državnih institucija navedeni su unutar 10 akcijskih točaka, uz naglasak na promjene ZPPI-a kako bi se osigurala odgovarajuća razina neovisnosti i kapacitet za testove javnog interesa. Izvješće također jasno ukazuje na nedostatke postojećeg sustava klasifikacije podataka. Stoga je važno osigurati potpunu usklađenost različitih pravnihi akata koji reguliraju pristup informacijama, uključujući Zakon o tajnosti podataka, ali i uredbe o poslovnim tajnama. Ključni zahtjev postavljen od strane Platforme 112 je osnivanje specijaliziranog nadzornog tijela – Povjerenika za informacije – s visokom razinom institucionalne neovisnosti, institucionalnim i javnim ovlastima i odgovarajućim

sredstvima. Ovo je ključni pokazatelj stvarne volje Vlade da transformira kulturu administrativne i političke tajnosti zaostalu iz ranijih vremena.

› Unutar šireg okvira reforme pravosuđa, koju EK navodi među prioritetnim zadaćama, posebnu pažnju treba usmjeriti na funkcioniranje sustava upravnih sudova, koji je nedavno reformiran, ali bez dokaza o poboljšanju kvalitete presuda i transparentnosti sudskih postupaka. Kako je utvrđeno od strane organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom okoliša, čini se da upravni suci ne znaju dovoljno o međunarodnim standardima javnog pristupa informacijama (Aarhuška konvencija), a GONG nije utvrdio nikakve pozitivne promjene u praksi upravnih sudova vezanoj uz testove javnog interesa u kontekstu ZPPI-a.

› Nedavna, visoko politizirana afera neovlaštenog curenja povjerljivih obavještajnih informacija skrenula je pažnju javnosti prema neodgovarajućem sustavu građanskog nadzora nad policijom i sigurnosno-obavještajnim službama. Ovi nedostaci čine dio nasljeđa pregovora u Poglavlju 23, koje je potrebno ispraviti pomoću sveobuhvatne reforme nadzora sustava, koja zahtijeva promjene pravnog okvira policijskog i sigurnosno-obavještajnog sektora. Naime, novi Zakon o policiji usvojen prije zatvaranja pregovora, nije doveo do učinkovitijeg mehanizma građanskog nadzora nad snagama policije, koji zagovaraju organizacije civilnog društva koje se bave ljudskim pravima. Osim toga, novi Zakon koji predlaže aktualni ministar unutarnjih poslova, koji je više nego raniji zakoni, ali ne u potpunosti usklađen sa zahtjevima Centra za mirovne studije i Platforme 112, nije dobio odobrenje EK. Tražimo odgovarajuću količinu političke volje i uspostavu dijaloga između Vlade, opozicije i EU, kako bi se provela ova ključna poboljšanja u cjelokupnom sustavu nadzora službi čije je funkcioniranje instrument političke stabilnosti i zaštite ljudskih prava.

› Postojeći sustav za upravljanje sukobom interesa očigledno je disfunkcionalan, kako naglašavamo od proljeća 2011., prije zatvaranja pregovora. O tome se nedavno očitovao i Ustavni sud ustvrdivši da zakon na krivi način tretira sukob interesa kao oblik kriminaliteta, što je dovelo i do odluke o ukidanje više odredbi koje se odnose na ovlasti Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa. Prema našoj ocjeni, ključni nedostaci postojećeg zakonodavstva na području sukoba interesa vrlo su značajni budući da se tiču same svrhe zakona (prevencija nasuprot upravljanju sukobom interesa), prave definicije sukoba interesa, postupka provedbe natječaja za sadorske funkcije i mandata Povjerenstva za sprječavanje sukoba interesa. Platforma 112 smatra da je postojeći zakonodavni i institucionalni okvir potrebno temeljito revidirati, bez odlaganja, putem inkluzivnog i transparentnog postupka izrade Zakona o upravljanju sukobom interesa koji će uključiti predstavnike akademske zajednice, civilnog društva, kao i stručnjake iz EU (program SIGMA).

ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE O EU

IZDANJA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA O EUROPSKOJ UNIJI

59

TRKOM U EU
B.a.B.e., Zagreb,

EU +? - ODNOS GRAĐANA HRVATSKE PREMA
PRIDRUŽIVANJU REPUBLIKE HRVATSKE EU
Benjamin Čulig, Krešimir Kufrin, Ivan Landripret
Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet,
Odsjek za sociologiju FF press
Babe, 2007.

USKLAĐENOST HRVATSKOG ZAKONODAVSTVA I PRAKSE SA STANDARDIMA
EUROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH
SLOBODA
Ivana Radačić
Centar za mirovne studije, Zagreb, 2011.

IMAGI_NACIJA: GRAĐANSKI IDENTITETI I PRAVA U NACIONALNIM
DRŽAVAMA U EUROPI: OSTVARENJE PRAVA EKONOMSKIH
MIGRANATA KAO DOPRINOS IZGRADNJI ODRŽIVOG MIRA
Iva Zenzerović Šloser i Lana Zdravković
Centar za mirovne studije, Zagreb, 2011.
EUROPSKA UNIJA
GONG, Zagreb, 2007

ŠTO PRIDRUŽIVANJE EU ZNAČI ZA HRVATSKI OKOLIŠ?
Zelena akcija, Zagreb, 2010.

Letak: PRIDRUŽIVANJE EU I HRVATSKA ENERGETSKA POLITIKA
Zelena akcija, Zagreb, 2010.

EUROPSKA UNIJA I KAKO PODUČAVATI O NJOJ
Tamara Puhovski
Forum za slobodu odgoja, Zagreb, 2010.

PREPORUČENI LINKOVI

PLATFORMA TI2 – ZA HRVATSKU VLADAVINE PRAVA

Osnivači

BaBe! Budi aktivna. Budi emancipiran. www.babe.hr
 Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI www.cesi.hr
 Centar za LGBT ravnopravnost www.ravnopravnost.hr
 Centar za mirovne studije www.cms.hr
 Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek www.centar-za-mir.hr
 Documenta – Centar za suočavanje s prošalošću www.documenta.hr
 GONG www.gong.hr
 Kuća ljudskih prava www.kucaljudskihprava.hr
 Pravo na grad www.pravonograd.org
 Srpski demokratski forum www.sdf.hr
 Transparency International Hrvatska www.transparency.hr
 Udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama – Sjaj www.sjaj.hr
 Udruga za nezavisnu medijsku kulturu www.h-alter.org
 Udruga za promicanje inkluzije www.inkluzija.hr
 Udruga za promicanje istih ogučnosti www.upim.hr
 Udruga roditelja djece s posebnim potrebaa ‘Put u život - PUŽ’ www.udrugapuz.hr
 Udruga za samozastupanje www.samozastupanje.hr
 Zbor istraživačkih novinara
 Zelena akcija www.zelena-akcija.hr

Podržavatelji

Amnesty International Hrvatska www.amnesty.hr
 Brodsko ekološko društvo www.bed.hr
 Centar inkluzivne potpore IDEM www.idem.hr
 Centar za građanske inicijative Poreč www.cgiporec.hr
 Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć Vukovar www.centre4peace.org
 Centar za podršku i razvoj civilnog društva DELFIN Pakrac www.delfin-pakrac.com
 Eko Pan www.eko-pan.hr
 Eko-eko Komin www.eko-pan.hr
 Ekološko turistička udruga Šolte www.eko-adria-solta.com

Eko-Zadar www.ekozadar.hr
 Forum za slobodu odgoja www.fso.hr
 Hrvatsko debatno društvo www.hdd.hr
 Hrvatska udruga gluhoslijepih osoba Dodir www.dodir.hr
 Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet www.psviodici.hr
 Hrvatski savez slijepih www.savez-slijepih.hr
 Iskorak - Centar za prava seksualnih i rodnih manjina www.iskorak.org
 Koalicija udruga Info zona www.obiteljskicentar-szd.hr
 Koalicija udruga u zdravstvu www.kuz.hr
 Koordinacija udruga za djecu www.kud.hr
 Krka Knin www.eu-krk-knin.hr
 Kurziv - platforma za pitanja kulture, medija i društva www.kulturpunkt.hr
 Lezbijska grupa Kontra www.kontra.hr
 MIRamiDA Centar regionalne razmjene mirovnih iskustava www.miramid.org
 Mirovna grupa Oaza Beli Manastir www.oaza-bm.hr
 Mreža mladih Hrvatske www.mmh.hr
 Multimedijalni institut www.mi2.hr
 Projekt građanskih prava Sisak www.crpsisak.hr
 Radio Mreža www.radionet.hr
 Roditelji u akciji www.roda.hr
 Udruga Delta www.udruga-delta.hr
 Udruga LET www.udruga-let.hr
 Fade In – Fantastično dobra institucija www.fadein.hr
 Savez udruga stanara Hrvatske (SUSH) sites.google.com/a/pravonadom.com
 Socijalna politika i uključivanje (SPUK) www.spunk.hr
 Udruga za pomoć i edukaciju žrtava - Mobbing www.mobbing.hr
 Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije -
 Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce www.sunce-st.org
 Udruga za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda CENZURA PLUS
www.cenzura.hr

Udruga Protogora www.protogora.hr
Udruga za razvoj civilnog društva SMART www.smart.hr
Udruga za zaštitu ljudskih prava i humanitarne aktivnosti "Dalmatinski odbor
solidarnosti-DOS" www.dalmatinski-odbor-solidarnost.hr
Volonterski centar Zagreb www.vcz.hr
Zelena Istra www.zelena-istra.hr
Zeleni Osijek www.zeleni-osijek.hr
Zeo Nobilis www.nobilis.hr
Ženska soba www.zenskasoba.hr

Institucije

Delegacija Europske unije u Republici Hrvatskoj www.delhrv.ec.europa.eu
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova www.mvep.hr
Pregovori o pristupnaju Republike Hrvatske Europskoj uniji www.eu-pregovori.hr
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije www.mrrfeu.hr
Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije
www.safu.hr
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske www.uzuvrh.hr
Ured za ravnopravnost spolova www.ured-ravnopravnost.hr
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina www.uljppnm.vlada.hr
Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava
www.vlada.hr/ured-zastupnika
EnterEurope - Vodič kroz informacije o Europskoj uniji www.entereurope.hr